

Yhteenvetosivu:
Leader-ryhmien haun 1. vaihe / Fas 1 i Leadergruppernas
ansökningsförfarande

I. Perustiedot hakijasta / Grundläggande uppgifter om sökanden

1. Hakijan tiedot / Den sökandes uppgifter

Leader-ryhmän nimi / <i>Leadergruppens namn</i>	Nouseva Rannikkoseutu ry
Hakemuksen täyttäjä / <i>Namnet på den som fyller i ansökan</i>	Riikka Hautala
Matkapuhelin / <i>Mobiltelefon</i>	0407769799
Sähköposti / <i>E-post</i>	riikka.hautala@nousevarannikkoseutu.fi
Osoite / <i>Adress</i>	Ruukinkuja 2
Postinumero / <i>Postnummer</i>	92400
Postitoimipaikka / <i>Postkontor</i>	Ruukki

2. Oikeustoimikelpoisuus ja säännöt / Rättshandlingsförmåga och stadgar

Hakija on rekisteröity yhdistys / *Sökanden är en registrerad förening*
Yhdistyksen säännöt ovat liitteenä / *Föreningens stadgar finns som bilaga*

3. Toiminnan avoimuus / Verksamhetens öppenhet

Onko säännöissä määritelty, että toiminta on avointa kaikille? / *Är verksamheten enligt stadgarna är öppen för alla?*

Kyllä / *Ja*

4. Päättävän elimen kolmikanta ja säännöllinen vaihtuvuus / Iakttagande av trepartsprincipen och regelbundet medlemsbyte i det beslutande organet

Onko säännöissä määritelty kolmikanta ja säännöllinen vaihtuvuus? Liitteeksi säännöt sekä päättävän elimen kokoonpano, josta käy ilmi kolmikanta hakuhetkellä.

Har iakttagande av trepartsprincipen och regelbundet medlemsbyte i det beslutande organet fastställts i stadgarna? Bifoga stadgarna samt sammansättningen av det beslutande organet, av vilken framgår hur trepartsprincipen iakttagits vid ansökningstidpunkten.

Kolmikanta on määritelty säännöissä / *Iakttagande av trepartsprincipen har fastställts i stadgarna*

Säännöllinen vaihtuvuus on määritelty säännöissä / *Regelbundet medlemsbyte i det beslutande organet har fastställts i stadgarna*

Päätävän elimen kokoonpano on kolmikantaperiaatteen mukainen / *Sammansättningen av det beslutande organet är förenlig med trepartsprincipen*

5. Leader-toimintatavan osaaminen / *Kompetens i Leader-verksamhetssättet*

Perustelut, miten varmistetaan Leader-ryhmän työntekijöiden ja luottamushenkilöiden osaaminen

Esim. kuvaus aiemmasta Leader-toimintatavan mukaisesta työstä ja miten laatukäsikirja käytännössä toimii osaamisen varmistamisen työkaluna. (Max 1 000 merkkiä)

Motiveringar till hur man säkrar kompetensen hos Leadergruppens anställda och förtroendevalda

Till exempel en beskrivning av det tidigare arbetet enligt Leader och hur kvalitetshandboken i praktiken fungerar som verktyg för att säkra kompetensen (max. 1 000 tecken)

Nouseva Rannikkoseutu (Norsu) on toiminut Leader-ryhmänä vuodesta 1997. Toiminnanjohtaja on tehnyt Leader-työtä 2011 alkaen ja kyläkehittäjä 2009 alkaen. Toiminnanjohtaja on tradenomi (ylempi amk), ydinosamisalueena on taloushallinto sekä yritystoiminta. Kyläkehittäjä on filosofian maisteri (suunnittelumaantiede), ydinosamisalueena yhteisöjen kehittäminen. Leader-ryhmällä on vakituksessa työsuhteessa myös kv-koordinaattori (filosofian tohtori) sekä viestinnän kehittäjä (medianomi), jotka työskentelevät pääosin hankkeissa. Hallituksen nykyinen puheenjohtaja on toiminut Leader-hallituksessa vuodesta 2018 lähtien. Lähes kaikki hallituksen jäsenet ovat toiminnassa mukana sallitun kuusi vuotta. Hallituksen jäsenet osallistuvat mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisiin koulutuksiin ja uusille jäsenille järjestetään peruskoulutus Leader-ryhmän toimesta. Laatukäsikirja toimii sekä työntekijöiden että hallituksen jäsenten perehdytysmateriaalina. Laatukäsikirjaa päivitetään aina tarvittaessa.

6. Taloudellinen ja hallinnollinen osaaminen / *Ekonomiskt och administrativt kunnande*

Kuvaus, miten käytännön työ aiotaan järjestää; yleisellä tasolla oman toiminnan resurssisuunnitelma tulevalle rahoituskaudelle 2023-2027: työntekijöiden määrä ja tehtävät yleisellä tasolla, miten taloushallinto järjestetty, mahdollinen hallinnollinen yhteistyö Leader-ryhmien kesken, esim. yhteiset työntekijät. (Max 1 000 merkkiä)

En beskrivning av hur arbetet ska ordnas i praktiken; En resursplan på allmän nivå för den egna verksamheten för den kommande finansieringsperioden 2023–2027: antalet anställda och deras uppgifter på allmän nivå, hur den ekonomiska förvaltningen har ordnats, eventuellt administrativt samarbete mellan Leadergrupperna, t.ex. gemensamma arbetstagare. (max. 1 000 tecken)

2023-2027 toimintarahalla työskentelevät toiminnanjohtaja ja kyläkehittäjä. Toiminnanjohtaja vastaa talousasioista, maksatuksista sekä yritysten aktivoinnista ja neuvonnasta. Kyläkehittäjä vastaa yhteisöjen neuvonnasta ja aktivoinnista. Ulkoinen taloushallinto ostetaan tilitoimistolta. Kv-koordinaattori vastaa kv-toiminnasta, nuorisotyöryhmästä ja Nuoriso Leader rahoituksesta. Hänen työpanoksensa rahoitetaan hankerahoituksella ja osin kuntien erillisrahoituksella. Leader-ryhmä on akkreditoitu E+ ja ESC -hankkeita koordinoivaksi tahoksi. Viestinnän kehittäjä vastaa viestinnän ja vaikuttavuuden kokonaisuudesta mm. alueen yhdistyksiä kouluttaen. Viestinnän kehittäjän työpanos rahoitetaan pääosin hankerahoituksella ja osin toimintarahalla. Yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmien kesken tehdään nuorten aktivoinnissa, johon liittyen olemme tehneet yhteisen nuorisoleader.fi -sivuston, kv-asioissa, tiedotuksessa, verkostoyhteistyössä sekä yhteisöllisyyden teemojen parissa.

7. Toiminnan laajapohjaisuus / *Verksamhetens omfattning*

Perustelut sille, että ryhmän toiminnassa mukana riittävän suuri ja laajapohjainen joukko alueen toimijoita, mukaan lukien paikalliset asukkaat, yhteisöt, elinkeinoelämä, julkinen hallinto. Esim. kuvaamalla mitä tahoja ryhmän toiminnassa on mukana ja miten. (Max 2 000 merkkiä)

Motivering till att det i gruppens verksamhet kan anses delta en tillräckligt stor och bred grupp aktörer, inklusive lokala invånare, lokalsamhällen, näringslivet, den offentliga förvaltningen Till exempel beskrivning vilka aktörer som deltar i gruppens verksamhet och hur. (max. 2 000 tecken)

Toiminta-alueellamme on 52464 asukasta ja 7 kuntaa. Kaikki alueemme kunnat ovat vahvasti mukana toiminnassamme ja kaikilla on julkisen tahon edustaja hallituksessamme. Kaikkiaan hallituksessamme on 14 jäsentä ja 6 varajäsentä. Leader-ryhmällä on jäseniä 301 (155 henkilöjäsentä ja 146 yhteisöjäsentä). Nuoria olemme saaneet mukaan toimintaan nuorisotyöryhmän sekä Nuoriso Leader rahoituksen kautta. Nuoriso Leader projekteissa on ollut 2014 vuodesta lähtien mukana yli 600 nuorta ja nuorisotyöryhmässä 13 nuorta vuodesta 2018 lähtien. Olemme päässeet kertomaan nuorisotoiminnastamme useille eri kouluille, jolloin tavoitamme yhdellä tapaamisella alueen ikäluokan nuorten omasta aktiivisuuden tasosta riippumatta.

Rahoitusta kauttamme on saanut vuosina 2014-2021 108 yritystä ja 242 yhdistystä tai yhteisöä. Yrityksiä tavoitamme hyvin laajalla toimialakirjolla ja yhdistyspuolella erityisesti teemahankkeet ovat tuoneet toimintamme piiriin ilahduttavasti myös sote-, kulttuuri- ja liikuntapuolen toimijoita perinteisten kylä- ja kotiseutuyhdistysten lisäksi. Uusia hakijoita maaseuturahoituksen saajista on ollut 55 %. Omat pienet tukimuotomme, Nuoriso, Yhteisö ja Yritys Leaderit, toimivat hyvänä "sisäänheittotuotteena" rahoitusmaailmaan. Isompien rahoitustarpeiden myötä yritykset siirtyvät maaseuturahaston asiakkaiksi ja yhdistykset monesti ensin teemahankkehakijoiksi ja tarpeen mukaan myöhemmin itsenäisiksi EU-hankkeiden toteuttajiksi. Kv-koordinaattoritoiminta puolestaan on avannut alueen toimijoille uusia väyliä E+ ja ESC -rahoituksen piiriin. Sen kautta on tähän mennessä muodostunut 27 kumppanin verkosto 19 eri maassa.

Olemme mukana useissa julkisten toimijoiden verkostoissa, hankkeiden ohjausryhmissä, yhdistysten yleisissä tapaamisissa sekä erilaisissa yrittäjille suunnatuissa tilaisuuksissa. Alueen kuntien edustajia tapaamme säännöllisesti useissa eri foorumeissa, mm. kuntien kehittämisvastaavien säännöllisissä tapaamisissa ja nuorisotoimien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

9. Toimiminen paikallisesti / *Verksamheten på lokal nivå*

Kuvaus miten ryhmä toimii paikallisesti omalla alueellaan, on läsnä, jalkautuva ja kaikkien alueen toimijoiden saavutettavissa. (Max 2 000 merkkiä)

En beskrivning av hur gruppen arbetar lokalt inom sitt eget område, är närvarande, förankrad och tillgänglig för alla aktörer i området (max. 2 000 tecken)

Norsun tavoitteena on olla mahdollisimman hyvin alueen toimijoiden tavoitettavissa-ehkäpä lempinimemme Norsu kertookin siitä, miten tuttavalliseksi meidät koetaan. Toimistomme sijaitsee alueemme keskellä, Siikajoella Ruukin torin laidalla. Lisäksi työntekijät ja hallituksen jäsenet liikkuvat paljon yritysten ja yhdistysten parissa tiedottaen toiminnasta. Järjestämme sekä itse erilaisia tilaisuuksia että osallistumme myös muiden järjestämiin tilaisuuksiin, joissa kerromme toimintamme mukanaan tuomista mahdollisuuksista. Vuosien 2014-2020 aikana olimme mukana yli 260 tilaisuudessa, joihin osallistui yli 6500 henkilöä.

Yhdistykset pyytävät usein sparrausapua omien kehittämisideoidensa eteenpäin viemiseksi. Norsulla on ollut vuodesta 2009 lähtien useita kylien kehittämissankkeita, joissa kyläkehittäjäme on luonut laajat verkostot ja toiminut yhdistysten konkreettisena kehittäjäapuna. Strategisten hankkeiden kautta alueemme noin 60 kylästä

lähies kaikissa on vierailtu paikan päällä. Seuraavina kylien kehittämisen teemoina on suunniteltu kylämatkailua ja kyläturvallisuutta sekä yleisenä teemana yhdistystoimijoiden jaksamista.

Kv-koordinaattorimme vastaa jalkautumisesta nuorten pariin. Sitä tehdään yhteistyössä alueen koulujen, oppilaitosten ja nuorisotoimien kanssa. Toiminnan tuloksena uuden strategiamme suunnittelun on osallistunut yli 200 nuorta.

Yritysten osalta läsnäolo toteutuu tehokkaimmin osallistumalla kuntien yrittäjille järjestämiin tapahtumiin sekä pitämällä yhteyttä paikallisiin yrittäjäjärjestöihin. Alueemme yritysneuvojat osaavat ohjata potentiaaliset asiakkaat meidän suuntaamme ja yrittäjien keskuudessa myös puskaradio levittää tehokkaasti tietoa Leader-rahoitusmahdollisuuksista. Asiakaskyselymme vastaajien (sekä yritykset että yhdistykset) mielestä Norsusta on helppo kysyä ohjeita ja neuvoja, Norsun palvelu on nopeaa ja joustavaa ja hakijat ovat saaneet riittävästi apua ongelmatilanteissa. 100 % vastaajista suosittelisi yritysrahoitusta myös muille.

10. Toimiminen innovatiivisesti / *Innovativ verksamhet*

Kuvaus miten ryhmä toimii tulevaisuuteen katsovana, ennakkoluulottomana, rohkeana, innostavana ja rohkaisevana, uudistuvana ja oppivana organisaationa. (Max 2 000 merkkiä)

En beskrivning av hur gruppen arbetar som en framtidsinriktad, fördomsfri, modig, inspirerande och uppmuntrande, förnyande och inlärande organisation (max. 2 000 tecken)

Norsun toiminta ei rajoitu maaseuturahastoon vaan toteutamme maaseudun kehittämistä myös muiden rahastojen avulla. Rahoitusta olemme saaneet kunnilta, E+, ESC- ja Interreg Pohjoinen -ohjelmista sekä joukkorahoituksen kautta. Uusien rahoituskanavien etsintä on jatkuvasti käynnissä. ELYn kautta olemme saaneet suoraa rahoitusta useampaan hankkeeseen. Olemme hallinnoineet maakunnallisia viestintähankkeita, joissa on perustettu mm. popikki.fi ja nuorisoleader.fi -sivustot. Tällä hetkellä olemme päätoimittajana maakunnallisessa Vaikuttavuus esiin -hankkeessa. Toteuttajakumppanimme hankkeessa on Oulun ammattikorkeakoulu.

Leader-ryhmän omista rahoitusmuodoista Nuoriso ja Yhteisö Leader ovat olleet käytössä jo vuodesta 2010 lähtien. Keväällä 2020 lähdimme koronaepidemian alkaessa kokeilemaan yritysten pientä Yritys Leader rahoitusta, joka jatkuu vuoden 2021 alusta lähtien toistaiseksi. Nuoriso Leader rahoituksen lisäksi nuoria on houkuteltu mukaan kehittämistyöhön varaamalla hallitukseen nuorisojäsenelle pysyvä paikka ja vuonna 2018 perustimme erillisen nuorisotyöryhmän.

Leader-ryhmässä on ollut vuodesta 2017 lähtien kv-koordinaattori ja kv-työn myötä Norsu on akkreditoitunut E+ ja ESC -hankkeita koordinoivaksi tahoksi. Vastaavaa toimintaa ei toiminta-alueella ollut aiemmin. Vapaaehtoishankkeita on jo toteutettu useita. Kesällä 2022 toteutetaan myös ensimmäinen vapaaehtoisten työleiri Markkuun kylällä. Markku oli valtakunnallisesti ensimmäinen kyläyhdistys, joka sai akkreditoinnin tämän toiminnan osalta. Kulttuuriperintö ja nuoret teemalla on käynnistynyt Leader-ryhmämme ensimmäinen kansainvälinen strateginen kumppanuushanke ja toinenkin on jo suunnitteilla espanjalaisen kumppanin kanssa nuorten yrittäjyys teemasta.

Henkilöstömme kouluttautuu jatkuvasti vastatakseen uusiin osaamistarpeisiin. Kylämatkailu on alueella nosteessa, joten kyläkehittäjäme suoritti matkailupalveluiden ammattitutkinnon ja kv-koordinaattorimme on aloittanut Ilmastomuutos-Inno -koulutuksen.

III. Toiminta-alueen tiedot / *Uppgifter om verksamhetsområdet*

11. Toiminta-alueen kunnat / *Kommuner inom verksamhetsområdet*

Kunnat, jotka kuuluvat kokonaan toiminta-alueeseen / *Kommuner som helt och hållet omfattas av verksamhetsområdet* Hailuoto, Liminka, Lumijoki, Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki, Tyrnävä

Kunnat, joista osa kuuluu toiminta-alueeseen / *Kommuner som delvis omfattas av verksamhetsområdet* Ei vastauksia

12. Toiminta-alueen asukasmäärä aluetyypeittäin / *Invånarantal inom verksamhetsområdet enligt områdestyp*

Käyttäkää Suomen ympäristökeskuksen v. 2020 julkaisemaa tilastoa Väestö ELY-keskus-, maakunta- ja kuntatasolla, joka löytyy täältä: https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tietoa_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutu_luokitus/Kartat_ja_tilastot. Mikäli toiminta-alueeseen kuuluu kunnan osia, on esitettävä arvio asukasmäärästä aluetyypeittäin ko. alueella.

Använd den statistik som Finlands miljöcentral publicerat 2020 på närings-, trafik- och miljöcentralsnivå, landskapsnivå och kommunnivå. Statistiken finns här (på finska): https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tietoa_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutu_luokitus/Kartat_ja_tilastot. Om verksamhetsområdet omfattar delar av en kommun, ska en uppskattning av invånarantalet per områdestyp presenteras för området i fråga.

Harvaan asuttu maaseutu / <i>Glesbygd</i>	1631
Ydinmaaseutu / <i>Kärnlandsbygd</i>	9783
Kaupunkien läheinen maaseutu / <i>Landsbygd nära städerna</i>	16208
Maaseudun paikalliskeskukset / <i>Lokala centra på landsbygden</i>	0
Kaupungin kehysalue / <i>Kransområdet kring städer</i>	7634
Ulompi kaupunkialue / <i>Yttre stadsområde</i>	13455
Sisempi kaupunkialue / <i>Inre stadsområde</i>	3753

13. Perustelut toiminta-alueelle / *Motivering till verksamhetsområdet*

Perustelut sille, että alue on paikalliselle kehittämiselle sopiva: riittävän suuri, jotta se mahdollistaa riittävät resurssit Leader-ryhmän toiminnalle ja tukee verkostoitumista ja yhteistyötä sekä innovatiivisuutta, ja riittävän pieni, jotta paikallisuus toteutuu.

Leader-ryhmän alueella tulee olla pääsääntöisesti vähintään 20 000 maaseutualueiden asukasta. Mikäli asukkaita on vähemmän, esittää erityiset perustelut tälle, esim. alueen harva asutus.
(Max 2 000 merkkiä)

Motivering till varför området lämpar sig för lokal utveckling: Området ska vara tillräckligt stort för att

Leadergruppen ska ha tillräckliga resurser för verksamheten och det ska bidra till nätverksbildning, samarbete och innovativ verksamhet, och det ska vara tillräckligt litet för att den lokala aspekten får genomslag.

*Leadergruppens område ska i regel omfatta minst 20 000 invånare i landsbygdsområden. Om antalet invånare är mindre, ange särskilda motiveringar till detta, t.ex. att det området är en glebygd.
(max. 2 000 tecken)*

Norsun alueeseen kuuluu 7 kuntaa, joissa on asukkaita yhteensä 52464. Kuntien koko vaihtelee 949 asukkaan Hailuodosta 24353 asukkaan Raahen. Uuden alueluokituksen mukaisilla maaseutualueilla on 27622 asukasta ja kaupunkialueilla 24842 asukasta. Suurin osa asukkaista asuu kaupungin läheisellä maaseudulla. Raahessa 3753 asukasta on sisemmällä kaupunkialueella, missä sijaitsevat alueen matkailulliset vetonaulat, kuten kulttuurihistoriallisesti arvokas Vanha Raahen, ja siellä järjestetään myös alueen isoimmat kulttuuritapahtumat. Tämä pieni alle 25000 asukkaan kaupungin ydinkeskusta on laajemman alueen sykkivä sydän, mutta kuitenkin niin pieni, että esim. matkailua eivät muut rahastot siellä rahoita. Tämän vuoksi myös Raahen sisempi kaupunkialue sisällytetään Norsun maaseuturahaston alueeksi. Asiasta on sovittu ELY-keskuksen kanssa.

Alueella on pitkä perinne yhteistyöstä. Nykyisin Raahen seutukunta (Pyhäjoki, Raahen, Siikajoki) tekee yhteistyötä aluekehittämisen ja hyvinvointikuntayhtymän puitteissa. Hailuoto, Liminka, Lumijoki ja Tyrnävä kuuluvat puolestaan Oulun seudun yhteistyökuntiin. Alueen kunnilla on monia yhteisiä kehittämistavoitteita mm. ydinvoimalahankkeen, matkailun ja työvoimakohtaannon osalta. Kunnat ovat kuitenkin myös sopivan erilaisia, jotta toisilta voidaan oppia uutta.

Norsu on toiminut samalla alueella yli 20 vuotta ja yhteistyö eri kuntien ja toimijoiden kanssa on hioutunut sujuvaksi. Alue on maantieteellisesti sopivan kompakti, Leader-toimistolta ajaa tunnissa kylään kuin kylään – lukuun ottamatta Hailuotoa, jonne vielä muutaman vuoden on vain lauttayhteys. Alue ja Leader-ryhmä ovat saaneet välilleen syntymään positiivisen kierteen. Leader-toiminta ruokkii alueen kehittämisintoa ja toimijoiden innostus puolestaan kirittää Leader-ryhmää kehittämään omaa toimintaansa jatkuvasti. Yhdistysten tasolla löytyy riittävästi toimijoita erilaisten teemallisten yhteistyöryhmien perustamiseen esim. kylämatkailun ja monipalvelukeskusten osalta.

IV. Alueen kuvaus ja analyysit / *Beskrivning och analys av området*

14. Alueen kuvaus ja nykytilan analyysi / *Beskrivning av området och analys av nuläget*

(Max 5 000 merkkiä) / (max. 5 000 tecken)

Norsun alue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Oulun eteläpuolella ja koostuu seitsemästä kunnasta/kaupungista: Hailuoto, Liminka, Lumijoki, Pyhäjoki, Raahen, Siikajoki, Tyrnävä. Kuntien infolaatikat löytyvät liitteestä, samoin kuin SWOT sekä strategian teemat.

Aluetta leimaa meri, kaikki kunnat Tyrnävää lukuun ottamatta sijaitsevat Perämeren rannalla. Hailuotoa Perämeri ympäröi kokonaan ja saarelle pääsee vain autolautalla tai omalla veneellä. Hailuoto onkin omaperäisin kuntamme saaristolaiskulttuurin ja taiteilijayhteisönsä ansiosta. Liminkaan Liminganlahti tuo runsain määrin muuttolintuja joka kevät ja perässä seuraavat lintumatkailijat. Lumijoella merellisyys tulee esiin parhaiten Varjakassa, missä sijaitsee monipuolisten palvelujen venesatama. Siikajoella suosituimmat hiekkarannat löytyvät Tavasta ja Varessäikästä. Raahen saaristo puolestaan valittiin vuoden 2016 retkikohteeksi ja siellä on laaja Natura 2000-alue. Kesäisin saaristoon pääsee päivittäisillä risteilyillä ja Island Hopping-retkillä. Lähes keskeltä kaupunkia löytyy vierasvenesatama. Raahessa on myös Perämeren vilkkain

teollisuussatama. Raahesta etelään kuljettaessa kauniiden luonnonhiekkarantojen ketju jatkuu Pyhäjoella. Tyrnävä on alueemme kunnista ainut, jolla ei ole merenrantaa. Merellisyys sijaan Tyrnävää leimaa Suomen suurin yhtenäinen lakeusalue ja erityisesti siemenperunaan erikoistunut alkutuotanto.

Norsun alue on hyvin pitkälti nykyisen alueluokittelun mukaan ulompaa kaupunkialuetta, kaupungin kehysaluetta ja kaupungin läheistä maaseutua. Vain 21,8% asukkaista asuu harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla. Raahen osalta toiminta-alueeseen kuuluu myös sisempää kaupunkialuetta. Oulun läheisyys tuo alueelle vetovoimaa, koska ison kaupungin palvelut ovat täällä kohtuullisen lähellä. Kauempana maaseudulla perinteiset kyläyhdistykset ovat aktiivisia, mutta kaupunkien lähellä yhteisöllinen toiminta keskittyy enemmän tietyn sektorin yhdistyksiin kuten harrastus- ja kulttuuriyhdistyksiin. Myös yritykset keskittyvät kaupunkien läheisille alueille, koska sieltä löytyy laajempi asiakaspohja.

Pohjois-Pohjanmaa kuuluu Suomen kasvaviin alueisiin. Viimeisimmän viiden vuoden aikana väkiluku on kasvanut 1,1%, mutta alueemme kunnista vain Liminka kuuluu kasvukuntiin ja muissa kunnissa väkiluku on vähentynyt. Väestöllinen huoltosuhde on paras Limingassa ja heikoin Hailuodossa. Liminka onkin ikäjakaumaltaan Suomen nuorin kunta. Myös Lumijoella ja Tyrnävällä on suhteellisesti paljon alle 17-vuotiaita.

Alueella teollisuuden ja kansainvälisen kaupankäynnin juuret ovat syvällä alueen historiassa. Pohjois-Suomen vanhin teollisuuspaikka Potaskatehdas perustettiin 1672 Siikajoelle ja raahelainen kauppalaivasto oli purjelaivojen kulta-aikana maan suurimpia. Tänä päivänä alueen suurin yksittäinen työnantaja on SSAB:n terästehdas Raahessa. Jalostuksen osuus Raahen työpaikoista onkin 43%. Pohjois-Pohjanmaata voidaan kutsua myös Suomen tuulivoimamaakunnaksi, koska noin 40% tuulivoimasta tuotetaan täällä. Norsun alueella tuulivoimaloita on eniten Raahessa ja Pyhäjoella.

Pohjois-Pohjanmaa on maan suurin maidon ja naudanlihantuottaja ja täällä on maakuntien suurin luomuviljelyala. Vahva alkutuotanto, puhdas ruoka ja tutkimus kulkevat käsikädessä. Tyrnävällä tämä korostuu eritoten perunan osalta. Tyrnävällä sijaitsee Pohjoismaiden ainoa High Grade -perunantuotantoalue ja siellä sijaitsevassa Suomen siemenperunakeskuksessa on kehitetty siemenperunan tuotantoon uusi aeroponinen menetelmä, joka yhdistää huipputekniikan ja perinteisen agriosaaamisen.

Siemenperunakeskuksessa myös säilytetään kaikkien suomalaisten ja ruotsalaisten perunalajikkeiden lajikantaa. Siikajoella sijaitsee Luonnonvarakeskuksen koetoiminta-asema, joka keskittyy peltoviljelyn ja naudanlihatuotannon tutkimukseen, sekä Ruukin luonto- ja hevoskeskus, joka kouluttaa alalle nuoria uusia osaajia. Alueeltamme löytyy myös maailman pohjoisin luomupanimo, pienmallastamo sekä luomu- ja lähituotemarkkinat. Tislaamojakin on kaksi, joten historian pirtureitistöjen tarina jatkuu nykyään kannattavana yritystoimintana. Alkutuotanto työllistää prosentuaalisesti eniten Hailuodossa (24%), missä myös kalatalous on paikallisesti huomattava työllistäjä ja kulttuurinen vaikuttaja. Lumijoella, Siikajoella ja Tyrnävällä alkutuotanto luo noin 20% työpaikoista. Raahessa alkutuotannon osuus on pienin, 2%, ja Limingassakin vain 5%.

Palveluala on alueen suurin työllistäjä. Kunnasta riippuen sen osuus työpaikoista vaihtelee 52-68 prosentin välillä. Työpaikkaomavaraisuus on Raahessa hyvä, lähinnä alueen terästeollisuuden ansiosta, mutta muissa kunnissa heikompi. Työpaikkaomavaraisuus on sitä heikompi, mitä lähemmäs Oulua mennään. Siellä asukkaat käyvät paljon kaupungissa töissä, mutta haluavat kuitenkin asua maaseutumaisemmissa lähikunnissa.

Liikenteellisesti Norsun alueen sijainti on hyvä. Alueen läpi kulkee 8- ja 4-tiet, rautatieyhteys löytyy Raahesta ja Siikajoelta, Oulun lentokenttä on lähellä ja Raahessa on iso satama.

15. Alueen kehittämistarpeet ja tulevaisuuden näkymät / *Utvecklingsbehov och framtidsutsikter*

(Max 5 000 merkkiä) / (max. 5 000 tecken)

Norsun alueen vahvuuksia ovat luonto, viihtyisyys ja saavutettavuus. Viihtyisyyden osalta turvallisen ja rauhallisen elinympäristön sekä monipuolisten liikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien lisäksi tärkeässä roolissa ovat hyvät terveyskeskuspalvelut sekä uudet koulurakennukset. Alueella on käynnissä useita julkisen puolen investointihankkeita niin koulujen, terveysasemien kuin uusien asuinalueidenkin osalta. Tämä luo hyvät puitteet taistella heikkenevää pitovoimaa vastaan sekä hyödyntää monipaikkaisuuden mahdollisuuksia. Luonnonläheiset, hyvällä sijainnilla olevat ja valokuituyhteyden omaavat asuinalueet, joissa vapaa-ajanpalvelut ovat monipuoliset, houkuttavat uusia asukkaita.

Alueellamme on paljon vireitä kyliä ja talkoohenkeä. Yhdistysten tukeminen ja sen kautta yhteisöllisyyden rakentuminen on tärkeää. Uhkana on paikoin nähtävissä yhteisöllisyyden vähentyminen. Ihmiset eivät enää osallistu yhtä paljon yhteiseen tekemiseen, uusia toimijoita on vaikea saada mukaan yhdistystoimintaan ja vähenevät aktiivit väsyvät. Tulisi löytää uusia keinoja osallistaa ihmisiä, luoda pop-up kulttuuria yhdistyksiin ja tukea yhdistysaktiivien jaksamista. Kolmas sektori tuottaa paljon tärkeitä palveluja, harrastusmahdollisuuksia, yhteisiä kokoontumispaikkoja ja tapahtumia. Yhteisöllisiä tiloja tulee kehittää eteenpäin ja useammille alueille. Monipalvelukeskuksiin voitaisiin palauttaa kuntien palveluita takaisin lähemmäs asukkaita keskittymiskehityksen vastapainoksi ja niillä voisi olla merkittävä rooli arjen turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämisessä. Myös liikkuvat palvelut ja digitalisaatio parantavat palvelujen saatavuutta sivukylillä. Yhtenä alueen heikkoutena on alueen sisäisen joukkoliikenteen puutteet. Liikkumispalveluja tulee kehittää, koska ne osaltaan vähentävät alueiden eriarvoistumista.

Matkailun kehittäminen on kaikkien alueen kuntien tavoitteena ja se luo paljon mahdollisuuksia sekä yritystoiminnalle että samalla alueen asukkaille monipuolistuvien palvelujen muodossa. Matkailun kehittämisessä panostetaan ympärivuotisuuteen ja luonto-, kulttuuri- ja koulutusmatkailuun. Alueemme matkailulle vesistöt, luonto ja alueen kulttuurihistoria ovat tärkeitä voimavaroja. Nykyaian matkailijat hakevat elämyksiä ja alueen kulttuuripääomaa tulisi tuotteistaa tarinallistamisen kautta. Myös monet asiat luonnossamme on tuotteistettavissa matkailupalveluiksi. Kansainvälistä matkailijaa houkuttaa puhdas luonto, turvallisuus ja väljyys.

Tarvitsemme erityisesti palvelevaa yrittäjyyttä, joka lisää alueen pitovoimaa ja ylläpitää asukkaiden lähipalveluja. Myös yritysten luomat työpaikat ovat elintärkeitä alueelle kuin alueelle. Pyhäjoella monikulttuurisuus ja kansainvälisyys tulevat näkymään ydinvoimalahankkeen myötä yhä enemmän ja niin kunnan kuin yritysten ja 3. sektorin toimijoiden tulee valmistautua palveluiden laajentamiseen ja monipuolistamiseen. Palveluja tulisi pystyä tarjoamaan englanniksi ja mieluusti myös venäjäksi. Raahessa ja Pyhäjoella myös tuulivoimaloiden määrä on voimakkaassa kasvussa. Tuulivoima on merkittävä työllistäjä ja tutkimuksen mukaan 10 tuulivoimayksikköä työllistää välillisesti 26 henkilöä, kun koko ketjun vaikutukset huomioidaan. Ydinvoiman ja tuulivoiman työllistävän vaikutuksen avulla voidaan hidastaa väestön vähenemistä – ehkäpä kääntää kehitys jopa positiiviseen suuntaan. Myös vetytaloutta ollaan suunnittelemassa liittyen terästeollisuuden fossiilittomaksi muuttamiseen.

Alkutuotannon ympärillä on uusia mahdollisuuksia, jos jalostusastetta nostetaan ja elintarvikealaa kehitetään. Luonnonvarat, vahva osaaminen alkutuotannossa ja siihen liittyvässä tutkimuksessa/koulutuksessa sekä puhdas ympäristö luovat jatkossakin vahvan perustan lähiruuan tuottamiselle. Ne mahdollistavat myös uusien luontopohjaisten tuotteiden ja palveluiden kehittämisen kysynnän kasvaessa vihreiden arvojen myötä.

Pohjois-Pohjanmaata sanotaan nuorten maakunnaksi eikä syyttä. Norsun alueen asukkaista noin 40 % on

alle 30-vuotiaita. Nuoret alueella ovat pääosin aktiivisia ja yrittäjähenkisiä, mistä kertoo mm. 4H-yritysten suuri määrä. Nuorten osalta swotissa nousi esiin eriarvoisuus. Nuorille on palveluja saatavilla vaihtelevasti riippuen heidän asuinpaikastaan. Nuoret tarvitsisivat lisää kokoontumispaikkoja, liikkuvia nuorten palveluita ja harrastusmahdollisuuksia sivukylille. Tässä voisi olla yhteistyön paikka tiloja omaavien yhdistysten kanssa.

Kaikessa kehittämisessä on otettava huomioon miten vastaamme ilmastonmuutokseen, luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen, resurssien vaihtelevaan saatavuuteen ja jäteongelmaan. Ratkaisuja voi löytyä monista eri suunnista kuten sivuvirtojen hyödyntämisestä, ekomatkailusta, alustataloudesta, energiatehokkuudesta, hajautetusta uusiutuvan energian tuotannosta, etäpalveluista, etätyöstä, lähiruokatietoisuudesta.

Alueen kehittämistarpeiden kautta Norsun uuden strategian teemoiksi muodostuivat Uudistuva kotiseutu, Kehittyvä matkailu, Palveleva yrittäjyys ja Osallistuvat nuoret.

IV. Osallistava valmisteluprosessi / *Inkluderande beredningsprocess*

16. Kuvaus osallistavasta valmisteluprosessista / *Beskrivning av på vilket sätt beredningsprocessen är inkluderande*

Miten valmistelua on haun ensimmäisessä vaiheessa tehty osallistavasti? Miten osallistava valmisteluprosessi käytännössä näkyy ensimmäisen vaiheen hakemuksessa? (Max 2 000 merkkiä)

Hur har beredningen i den första fasen av ansökningsförfarandet gjorts på ett inkluderande sätt? Hur syns den inkluderande beredningsprocessen i praktiken i ansökan för den första fasen? (max. 2 000 tecken)

Osallistamistyö aloitettiin asiakas- ja sidosryhmäkyselyillä. Kyselyjen avulla kartoitettiin toiminnan nykytilaa, kehittämisehdotuksia sekä tulevia rahoitustarpeita. Vuosina 2019-2020 toteutettiin kuntakohtaiset työpajat, joissa pohdittiin kunkin kunnan vahvuuksia ja heikkouksia sekä kehittämistarpeita. Nämä työpajat toteutettiin vielä perinteisesti kasvokkain ennen korona-epidemian alkua. Samoin vuoden 2020 alussa ehdittiin tapaamaan nuoria kasvokkain heidän omista työpajoistaan. Nämä tilaisuudet järjestettiin kouluilla ja nuorilta kartoitettiin heidän näkemyksiään alueesta ja toiveita nuorten toiminnalle. Loput osallistamistilaisuudet on järjestetty pääosin etätilaisuuksina. Loppu vuodesta 2020 pidettiin omat työpajat matkailutoimijoille, yrityksille ja yhdistyksille. Näissä tilaisuuksissa keskityttiin käytännön kehittämistarpeisiin ja tarvittaviin toimenpiteisiin. Lisäksi tavattiin kaksi nuorisovaltuustoa ja pohdittiin strategiaa alueemme kuntien päättävien virkamiesten kanssa. Osallistuimme kolmeen muiden järjestämään tilaisuuteen, joiden osana veimme Norsun strategiatyötä eteenpäin. Kirjoitustyötä on tehty toimihenkilöiden toimesta ja hallitus on lähes jokaisessa kokouksessaan käsitellyt jotain osaa tulevasta strategiasta. Swotin osalta toteutettiin kaikille avoin erillinen kysely ja jatkuvasti nettisivuillamme on ajantasainen strategiamateriaali, työpajojen tuotokset sekä avoin palautelomake strategiatyöhön. Yhteensä eri tilaisuuksiin ja kyselyihin on osallistunut 556 henkilöä. Noin 17 % osallistujista on ollut yrittäjiä, 25 % yhdistysten edustajia, 37 % nuoria, 15 % kunnan virka-/luottamushenkilöitä ja 6 % alueen muita asukkaita ilman edellä mainittuja kytköksiä. Swot on suoraan työpajojen ja jatkovalmistelutapaamisten tuotosta. Myös strategian pääteemat kumpuavat työpajoissa havaituista tarpeista. Uutena ilmiönä matkailu nousi keskusteluissa tärkeään rooliin jokaisessa työpajassa ja sen vuoksi se nousi strategiassakin omaksi pääteemakseen.

17. Suunnitelma osallistavasta valmisteluprosessista haun toisessa vaiheessa / *Plan för en inkluderande beredningsprocess i ansökningsförfarandets andra fas*

Miten valmistelua tehdään osallistavasti haun toisessa vaiheessa? (Max 2 000 merkkiä)

På vilket sätt genomförs den inkluderande beredningsprocessen i ansökningsförfarandets andra fas? (max. 2 000 tecken)

Haun toista vaihetta varten olemme koonneet kolme työryhmää: yhdistys-, yritys- ja matkailutyöryhmät. Työryhmissä on tällä hetkellä 21 jäsentä. Työryhmien tarkoituksena on olla strategian jatkotyöstön asiantuntijoina ja konkreettisten toimenpiteiden ideoijina. Työryhmiä on tarkoitus hyödyntää myös strategian jalkautusvaiheessa sekä toteutuksen arvioinnissa. Strategian toimenpiteiden suunnittelussa ovat mukana myös Leader-ryhmän hallitus (20 hlöä), työntekijät (4 hlöä), nuorisotyöryhmä (7 hlöä) sekä säännöllisesti kokoontuva kuntiemme virkahenkilöiden ydinryhmä (16 hlöä). Yksittäisiä tilaisuuksia on suunniteltu järjestettävän alueen kuntien järjestöyhdyshenkilöille, nuorisovaltuustoille, sekä ympäristö-/ilmastoasiantuntijoille. Lisäksi voisimme tehdä muutaman syvähaastattelun maaseudun kehittämisen tulevaisuuden tarpeista maakunnallisille toimijoille, kuten MSL:lle ja ProAgrialle. Strategia lähetetään myös laajalle lausuntokierrokselle siinä vaiheessa, kun se on kirjoitettu kommentointikuntoon. Laajin osallistamistyö tehtiin jo ensimmäisen vaiheen valmistelussa, jolloin keräsimme myös konkreettisia toimenpide-ehdotuksia, ja sen annista pystymme hyvin ammentamaan ainekset strategian jatkovalmisteluun. Käytännön Leader-työn myötä pysymme jatkuvasti ajan hermolla alueen kehittymisen ja tarpeiden muuttumisen osalta, joten uusintakierros laajemmalle osallistamistyölle ei ole tarpeen. Soveltuvin osin otamme strategiatyön ja siihen osallistamisen mukaan kuitenkin jokaiseen tapaamiseen ja tilaisuuteen, joita alueella muutoin järjestämme tai joihin osallistumme vuoden 2021 aikana. Strategian jatkovalmistelussa aiotaan hyödyntää myös vaikuttavuuslähtöistä suunnittelua. Apuna siinä työssä on hallinnoimamme Vaikuttavuus esiin -hankkeen asiantuntija Vaikuttava Yritys Oy:n tuottamat työpajat. Tavoitteena on löytää yhteisiä vaikuttavuusmalleja ja -mittareita koko maakunnan tasolla sekä Leader-ryhmien että ELY-keskuksen kesken.

 Muokkaa vastausta

Sulje

Siikajäella 27.5.2021

Riikka Hautala
toiminnanjohtaja
Nouseva Rannikkoseutu ry

LEADER

Nouseva
Rannikkoseutu

Tulosteelta puthmaan jäänyt 8. kohta on seuraavalla sivulla. →

8. Dynaaminen verkostanalyysi

Kuvaus verkoston nykytilasta ja miten Leader-ryhmä kehittää verkoston toimintaa ja omaa rooliaan siinä. (Max 2 000 merkkiä).

Dynaamisen verkostanalyysin voi lähettää hakemuksen mukana myös erillisenä liitteenä.

Norsun verkostotyö on laaja-alaista ja pitkäjänteistä. Uusimpia verkostoja ovat valtakunnalliset Leader-brändityöryhmi ja nuoris-Leader työryhmä. Maakunnan tasolla ELY-keskus ja muut Leader-ryhmät ovat vahvoja verkostoja, joita kehitetään toimijoiden yhteistyönä. Norsulla on aktiivinen rooli paikallistason verkostojen ylläpitämisessä. Alueen kunnat ja elinkeinotoimijat ovat yksi tärkeimmistä kumppaneista. Omilla strategisilla hankkeilla on luotu vahvat verkostot kyläyhdistyksiin, joista osa toimii kumppanina kehittämistyössä. Kv-koordinaattorin työn myötä oppilaitokset, kuntien nuorisotoimet ja 4H-yhdistykset on verkostoitettu aikaisempaa paremmin. Asiakaskyselyn mukaan Norsu nähdään tärkeänä verkostoijana ja yhteistyökumppanina sekä kiinteänä osana kehittämisen työkalupakkia.

Verkostojen analysoinnin (verkostot uuden strategian pääteemojen mukaan) avulla on verkostojen heikot kohdat ja kehittämistarpeet saatu näkyväksi. Maakunnallisella tasolla verkostot moniin kattojärjestöihin vaativat syventämistä ja sitä työtä on tarkoitus tehdä Leader-ryhmien kesken vastuuroolit jakamalla. Kuntatasolla vahvistetaan yhteistyötä kuntien järjestöyhdyshenkilöihin ja yrittäjäyhdistyksiin. Yhdistystoimijoiden osalta yhteistyötä lisätään etenkin sote-järjestöjen, liikunta- ja metsästysseurojen sekä kulttuurialan toimijoiden kanssa, jotta paikalliseen kehittämiseen saadaan uutta näkökulmaa verrattuna yhteistyöhön perinteisten kyläyhdistysten kanssa. Nuorten osalta verkostotyötä syvennetään mm. vaikuttajanuorten kanssa. Verkostojen teemallinen kehittäminen on tärkeää uuden strategian tavoitteiden toteuttamisen kannalta. Suurin tarve verkostojen kehittämiseksi on matkailussa ja ilmastokysymyksissä.

Erillisessä liitteessä on havainnekuva siitä, miltä nykyiset verkostot näyttävät sekä listausta seuraavaksi systemaattisemman kehittämisen kohteeksi otettavista verkostoista.

Kohta 8 ei tulostunut lomakkeen lähettämisen jälkeen, joten sen vuoksi se on tässä hakemuksessa viimeisenä.

Siikajoella 27.5.2021

Riikka Hautala

toiminnanjohtaja

Nouseva Rannikkoseutu ry